

Astma

eller

KOL

eller

Astma och KOL

Peter 52 år

Peter söker akut med en veckas anamnes på hosta (mest skrällig men en del slem), känt sig febrig, tungt med andning.

Peter har tagit lite Cocillana som haft sedan tidigare, så nätterna har varit någorlunda.

Han undrar om han behöver antibiotika, han är egenföretagande rörmokare och måste jobba.

Peter 52 år

- AT: gott, uppenbart stressad
- Lungor: lite slembiljud, något enstaka ronci som försvann efter att pat hostat.
- Näsa: Måttlig ömhet över käkbihålor, något svullna slemhinnor i näsan.
- MoS: Rodnad bakre svalgvägg, tonsiller ua.

Peter 52 år

Din egen situation:

Du har bara varit på vårdcentralen ett par veckor men förväntas producera fullt så man har bokat på som bara den på dig och nu ligger du rejält efter i mottagningen. Du är tidspressad....

Peter 52 år

Din egen situation:

Du har bara varit på vårdcentralen ett par veckor men förväntas producera fullt så man har bokat på som bara den på dig och nu ligger du rejält efter i mottagningen. Du är tidspressad....

...men du hinner med en fråga till innan du tänker skicka ut patient till lab

Peter 52 år

Din egen situation:

Du har bara varit på vårdcentralen ett par veckor men förväntas producera fullt så man har bokat på som bara den på dig och nu ligger du rejält efter i mottagningen. Du är tidspressad....

...men du hinner med en fråga till innan du tänker skicka ut patient till lab.

Vad vill du fråga?

menti 23 94 49

Peter 52 år

Djup suck, ”ja, ja, jag har rökt lite, en del, men det är överspelat nu, slutade för länge sen – nog snackat om det! Ska jag ha penicillin eller inte”

Samtidigt hör vi hur patientens mobil vibrerar i ett...

Peter 52 år

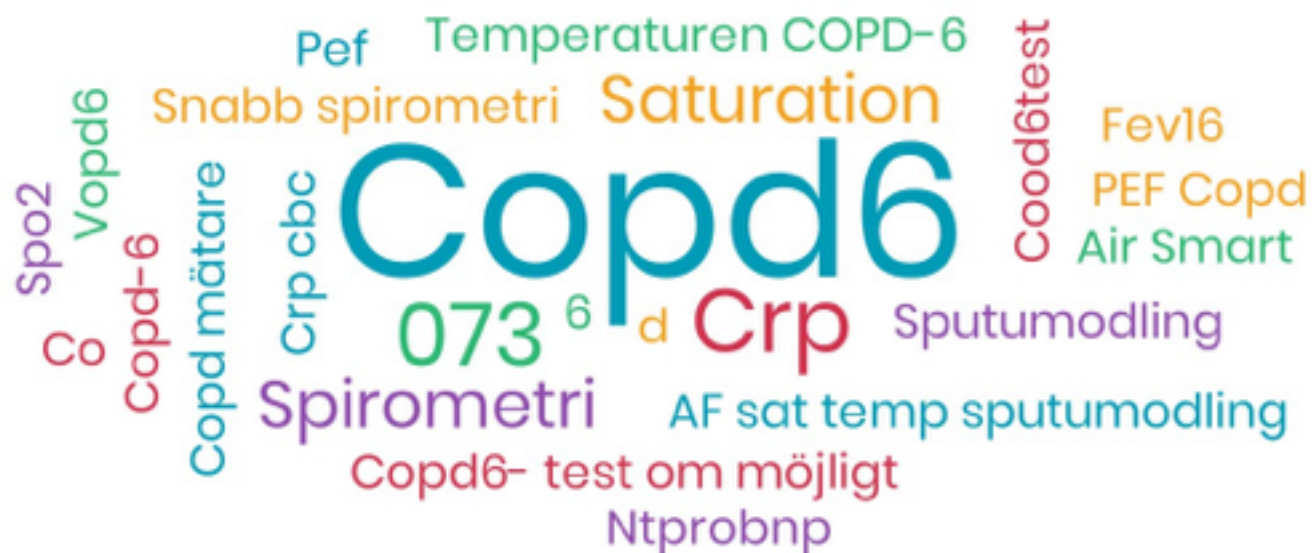
Djup suck, ”ja, ja, jag har rökt lite, en del, men det är överspelat nu, slutade för länge sen – nog snackat om det! Ska jag ha penicillin eller inte”

Samtidigt hör vi hur patientens mobil vibrerar i ett...

Vad ska Peter göra på lab
utöver ev blodprov?
menti 23 94 49

Vad ska Peter göra på lab utöver ev blodprov?

Mentimeter

Peter 52 år

Helt rätt - blåsa i COPD6-mätaren

Peter 52 år

Pat kommer tillbaka från lab och följande provsvar föreligger:

FEV1/FEV6 = ?

Låt oss anta att svaret är ett sådant att du säger till Peter att du vill att han ska komma tillbaka på en spirometri, varpå Peter spänner ögonen i dig och säger att så upptagen med jobb så han undrar om det verkligen är nödvändigt?

Peter 52 år

Pat kommer tillbaka från lab och följande provsvar föreligger:

FEV1/FEV6 = ?

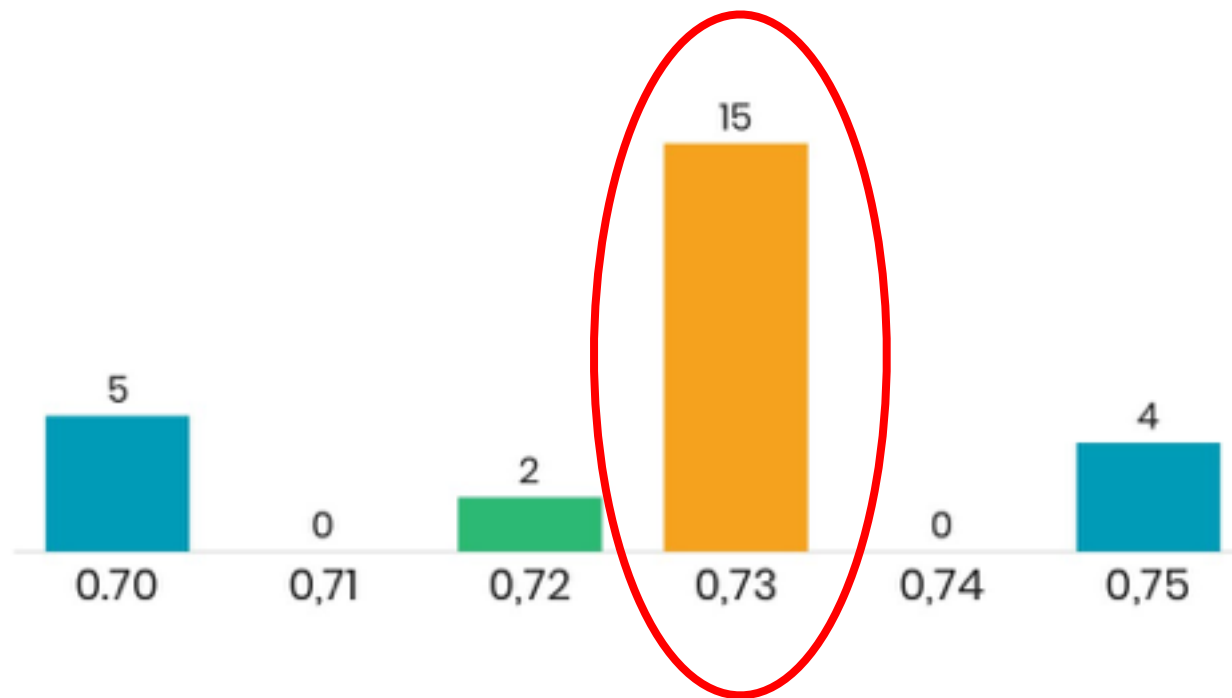
Låt oss anta att svaret är ett sådant att du säger till Peter att du vill att han ska komma tillbaka på en spirometri, varpå Peter spänner ögonen i dig och säger att så upptagen med jobb så han undrar om det verkligen är nödvändigt?

Vad är det högsta värdet på FEV1/FEV6 för att du ska stirra tillbaka på Peter och med klar och stadig stämma säga: "ja – det är nödvändigt!"?

menti 23 94 49

Högsta kvoten där du insisterar på spirometri?

Mentimeter

26

Peter 52 år

Pat kommer tillbaka från lab och följande provsvar föreligger:

$$FEV1/FEV6 = 0.75$$

Peter 52 år

Pat kommer tillbaka från lab och följande provsvar föreligger:

$$FEV1/FEV6 = 0.75$$

Vilka fler svar vill du ha?

Föreslå ett eller flera

menti 23 94 49

Ange ytterligare provsvar du vill ha

Mentimeter

Crp, blodstatus, ntprobrp	Lpk	FEV6 FEV1 CRP
Saturation, CRP, temp	Röntgen, ekg, crp, cbc	Sat
FeV1% Saturation	FEV1 % av förväntat	Lpk EKG C peptid

31

Peter 52 år

Pat kommer tillbaka från lab och följande provsvar föreligger:

$FEV1/FEV6 = 0.75$

FEV1 = 71 % av förväntat

CRP 12

Peter 52 år

COPD6mätning, gå vidare med spirometri om:

- $FEV1/FEV6 \leq 0.73$

eller

- $FEV1 \leq 80\%$ av förväntat

Peter 55 år

Inte kom han tillbaka för någon spirometri men efter ett par år så söker Peter igen för tilltagande andningsbesvär. Nu finns tid för en fördjupad anamnes och följande framkommer:

- A. Mamman hade astma
- B. Pappan har KOL
- C. Två barn, ett hade förkylningsastma under småbarnsåren.
- D. Hade själv krupp som barn
- E. Ofta förkyld på somrarna i ungdomsåren
- F. Har hårbotteneksem
- G. Genomgick käkhålespolning för 8 år sedan, dock sällan nästäppa
- H. Började röka i lumpen, rökte ca ½-1 pkt/dag, slutade millennieskiftet
- I. Hade rätt mycket slemhosta under rökperioden, men det blev bättre men återkommer ibland.
- J. Haft dålig kondition de senaste 10-20 åren, aldrig tränat.
- K. Tilltagande besvär av tungandning vid ansträngning (gång i trappa), pip i luftrören.
- L. Ofta hostigt och lite extra tungt på mornar.
- M. Hostan oftast torr.
- N. Förkylningar har varit jobbiga senaste åren
- O. Arbetat en kort tid som bagare, fick en del hosta.
- P. Arbetat med svetsning i många år.
- Q. Du hittar en lungrtg gjord 1 år sedan (pat sökte akut med bröstsmärta), lungrtg normal.
- R. Längd 180 cm, vikt 91 kg
- S. Hb 160 LPK 7.7 TPK 201
- T. Diff: eosinofila 0,3
- U. Pricktest: D.Pteronyssinus 1+, övr neg.

Peter 55 år

- A. Mamman hade astma
- B. Pappan har KOL
- C. Två barn, ett hade förkylningsastma under småbarnsåren.
- D. Krupp som barn
- E. Ofta förkyld på somrarna i ungdomsåren
- F. Har hårbotteneksem
- G. Genomgick käkhålespolning för 8 år sedan, dock sällan nästäppa

Fundera angående varje punkt, talar det för astma - eller för KOL - eller för varken eller?

KOL: 1 (starkt), 2 eller 3 (svagt)

varken eller: 4

astma: 5 (svagt), 6 eller 7 (starkt)

menti 23 94 49

KOL 1,2,3 – varken eller 4 – Astma 5,6,7

Mentimeter

35

H. Började röka i lumpen, rökte ca ½-1 pkt/dag, slutade millennieskiftet

I. Hade rätt mycket slemhosta under rökperioden, men det blev bättre men återkommer ibland.

J. Haft dålig kondition de senaste 10-20 åren, aldrig tränat.

K. Tilltagande besvär av tungandning vid ansträngning (gång i trappa), pip i luftrören.

L. Ofta hostigt och lite extra tungt på mornar.

M. Hostan oftast torr.

N. Förkylningar har varit jobbiga senaste åren

Peter 55 år

Fundera angående varje punkt, talar det för astma - eller för KOL - eller för varken eller?

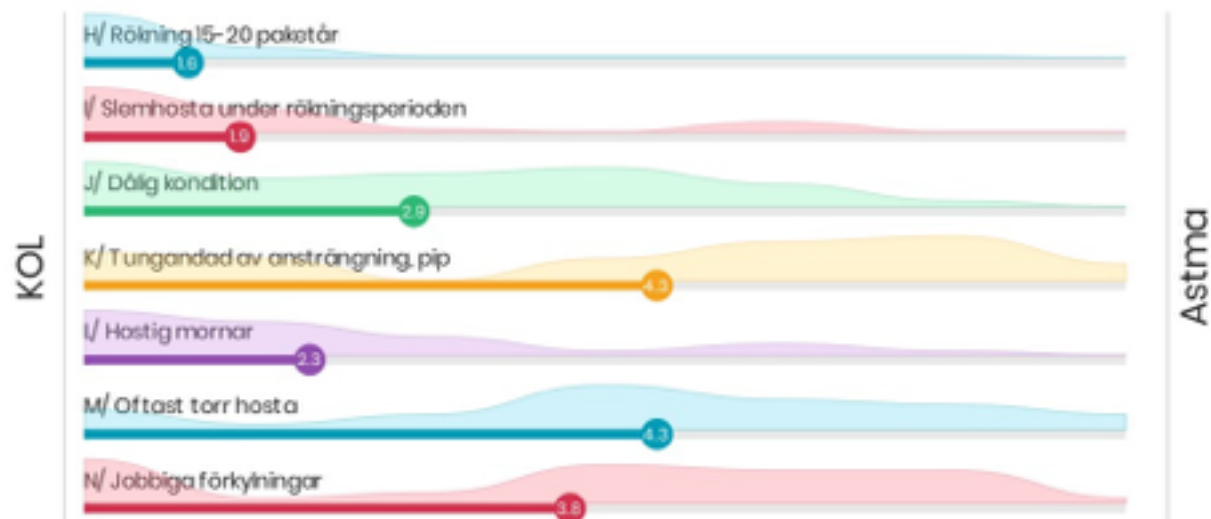
KOL: 1 (starkt), 2 eller 3 (svagt)
varken eller: 4

astma: 5 (svagt), 6 eller 7 (starkt)

menti 23 94 49

KOL 1,2,3 – varken eller 4 – Astma 5,6,7

Mentimeter

Peter 55 år

O. Arbetat en kort tid som bagare, fick en del hosta.

P. Arbetat med svetsning i många år.

Q. Du hittar en lungrtg gjord 1 år sedan (pat sökte akut med bröstsmärta), lungrtg normal.

R. Längd 180 cm, vikt 91 kg

S. Hb 160 LPK 7.7 TPK 201

T. Diff: eosinofila 0,3

U. Pricktest: D.Pteronyssinus 1+, övr neg.

Fundera angående varje punkt, talar det för astma - eller för KOL - eller för varken eller?

KOL: 1 (starkt), 2 eller 3 (svagt)

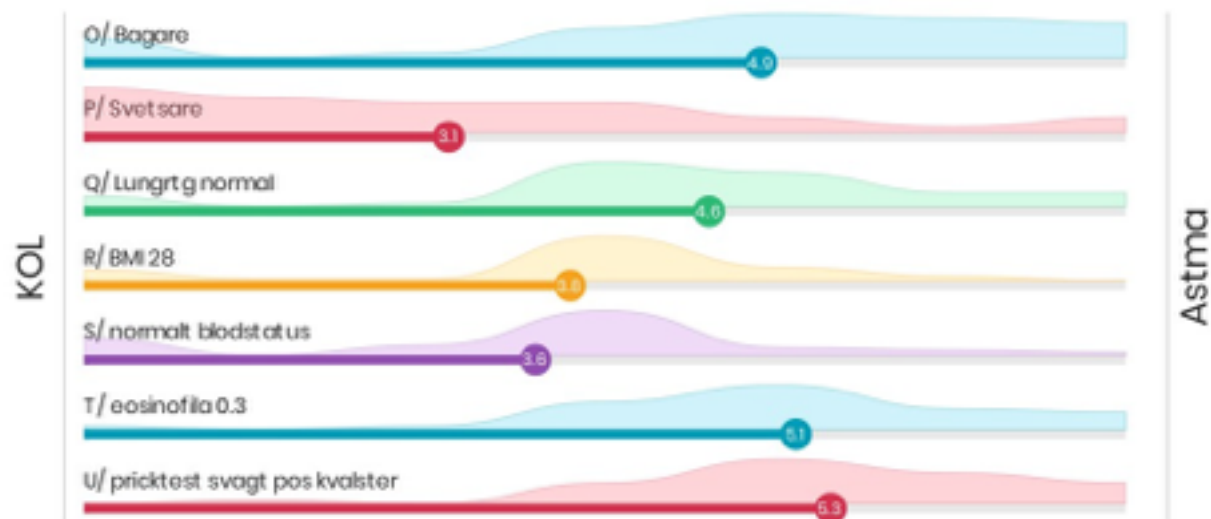
varken eller: 4

astma: 5 (svagt), 6 eller 7 (starkt)

menti 23 94 49

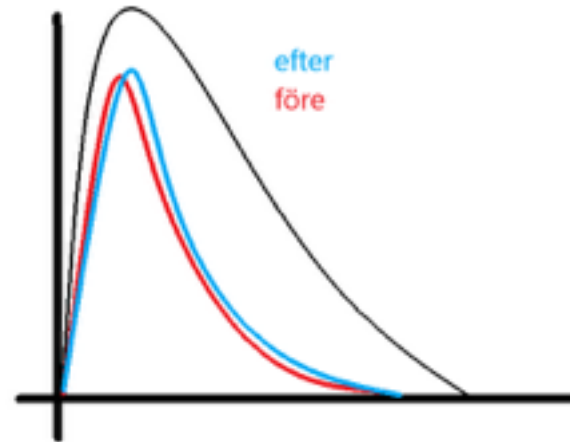
KOL 1,2,3 – varken eller 4 – Astma 5,6,7

Mentimeter

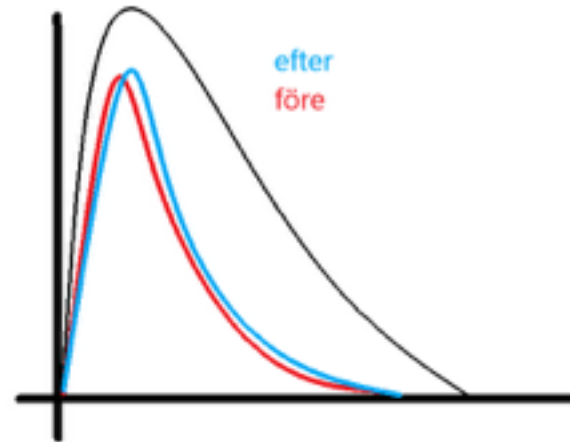
36

Peter 55 år

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
förväntat	5,5	4,0	0,73
före	4,6	2,7	0,59
efter	4,6	2,8	0,61
före % av ref	84%	68%	
efter % av ref	84%	70%	
skillnad ml	0	100	
skillnad %	0%	4%	

Peter 55 år

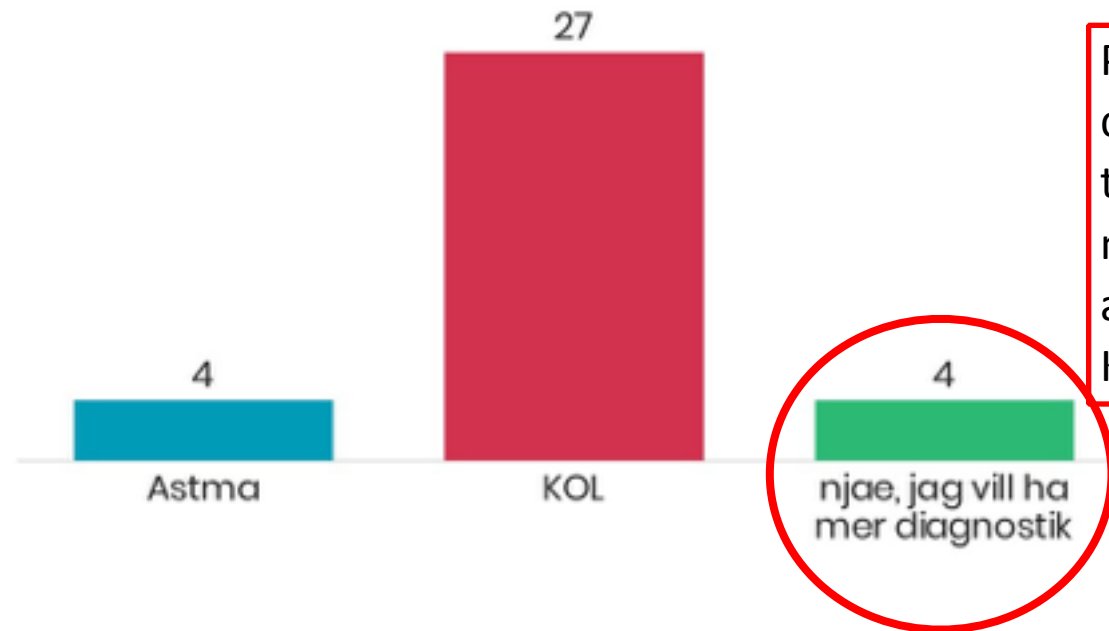

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
förväntat	5,5	4,0	0,73
före	4,6	2,7	0,59
efter	4,6	2,8	0,61
före % av ref	84%	68%	
efter % av ref	84%	70%	
skillnad ml	0	100	
skillnad %	0%	4%	

Dags att sätta diagnos?
menti 23 94 49

Redo för diagnos?

Mentimeter

Patienten hade ju en hel del i anamnesen som talade för astma, en mångårig ickebehandlad astma kan te sig som en KOL på spirometrin

33

Peter 55 år

Steroidtest:

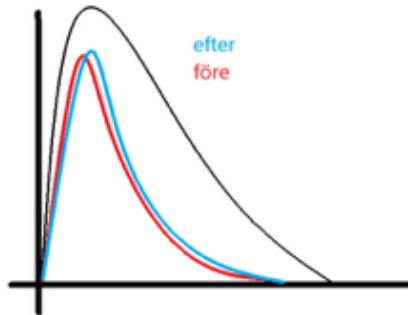
Vilket preparat,
vilken dos och
hur länge?
menti 23 94 49

- Budesonid minst 400ug x 2 i 10-12 veckor, om rökare gärna 800ug x 2 (rökning gör kortisonbehandling mindre effektiv, högre dos behövs)
- Prednisolon 30mgx1 i 2veckor är ett alternativ

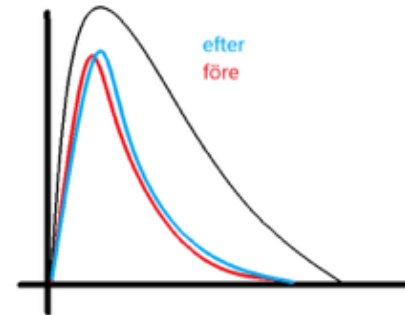
Peter 55 år

Dags att sätta diagnos?
menti 23 94 49

Ny spirometri efter 10 veckor med Budesonid 400ug 1x2: VARIANT nr 1

ursprungliga
spirometrin
(innan kortisontest)

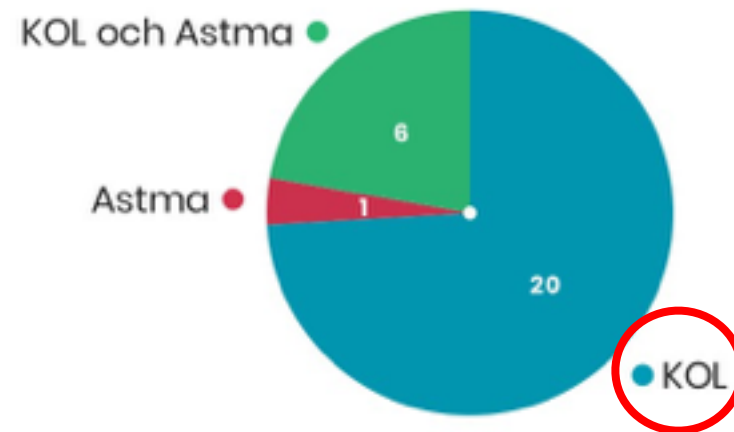
nya spirometrin
efter kortisontest)

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
förväntat	5,5	4,0	0,73
före	4,6	2,7	0,59
efter	4,6	2,8	0,61
före % av ref	84%	68%	
efter % av ref	84%	70%	
skillnad ml	0	100	
skillnad %	0%	4%	

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
förväntat	5,5	4,0	0,73
före	4,6	2,8	0,61
efter	4,7	2,9	0,61
före % av ref	84%	70%	
efter % av ref	85%	73%	
skillnad ml	100	100	
skillnad %	2%	4%	

Sätt diagnosen :)

Mentimeter

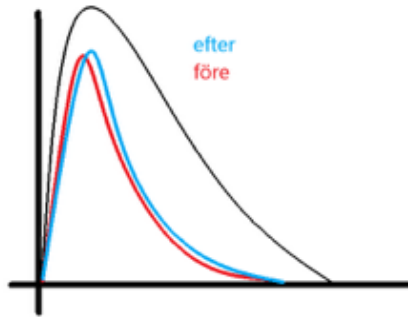

Det blev ju ingen förbättring alls på inhalationssteroiden, således en ren KOL

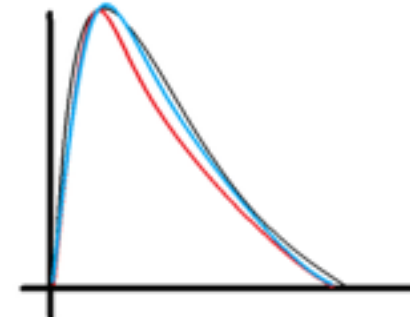
Peter 55 år

Dags att sätta diagnos?
menti 23 94 49

Ny spirometri efter 10 veckor med Budesonid 400ug 1x2: VARIANT nr 2

ursprungliga
spirometrin
(innan kortisontest)

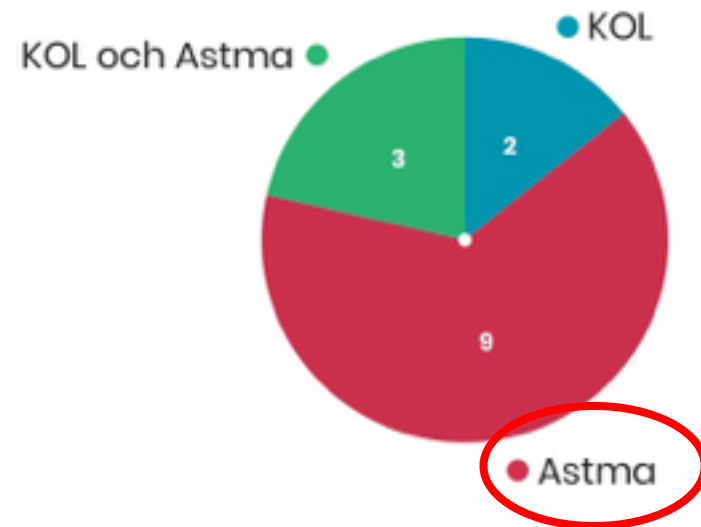
Nya spirometrin
(efter kortisontest)

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
föväntat	5,5	4,0	0,73
före	4,6	2,7	0,59
efter	4,6	2,8	0,61
före % av ref	84%	68%	
efter % av ref	84%	70%	
skillnad ml	0	100	
skillnad %	0%	4%	

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
föväntat	5,5	4,0	0,73
före	5,1	3,5	0,69
efter	5,2	3,8	0,73
före % av ref	93%	88%	
efter % av ref	95%	95%	
skillnad ml	100	300	
skillnad %	2%	9%	

Sätt diagnosen :)

Mentimeter

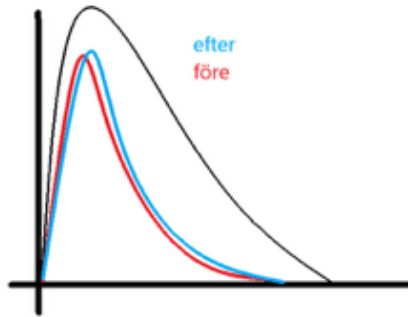

Här blev spirometrin normaliserad, det finns inte längre någon obstruktivitet ($FEV1/FVC=0.73$ d v s >0.70) Således en ren astma. Dessa patienter får vi inte missa, om vi inte hade gjort steroidtest så skulle pat fått KOLdiagnos och inte fått rätt behandling

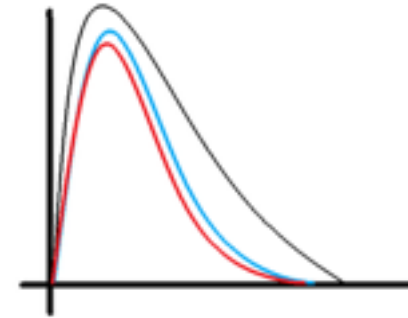
Peter 55 år

Dags att sätta diagnos?
menti 23 94 49

Ny spirometri efter 10 veckor med Budesonid 400ug 1x2: VARIANT nr 3

ursprungliga
spirometrin
(innan kortisontest)

Nya spirometrin
(efter kortisontest)

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
förväntat	5,5	4,0	0,73
före	4,6	2,7	0,59
efter	4,6	2,8	0,61
före % av ref	84%	68%	
efter % av ref	84%	70%	
skillnad ml	0	100	
skillnad %	0%	4%	

	FVC	FEV1	FEV1/FVC
förväntat	5,5	4,0	0,73
före	5,0	3,2	0,55
efter	5,2	3,5	0,67
före % av ref	91%	80%	
efter % av ref	95%	88%	
skillnad ml	200	300	
skillnad %	4%	9%	

Här har vi en avsevärd förbättring av FEV1, långt mer än 12% men pat blir ej normal som i variant nr 2, patienten är fortfarande obstruktiv och har KOL pga sin rökning men även en astmakomponent eftersom FEV1 steg så markant på inhalationssteroid.

Således har patienten både KOL och Astma, vilket idag kallas ACO, Asthma and COPD Overlap